CONTRA 3/2009

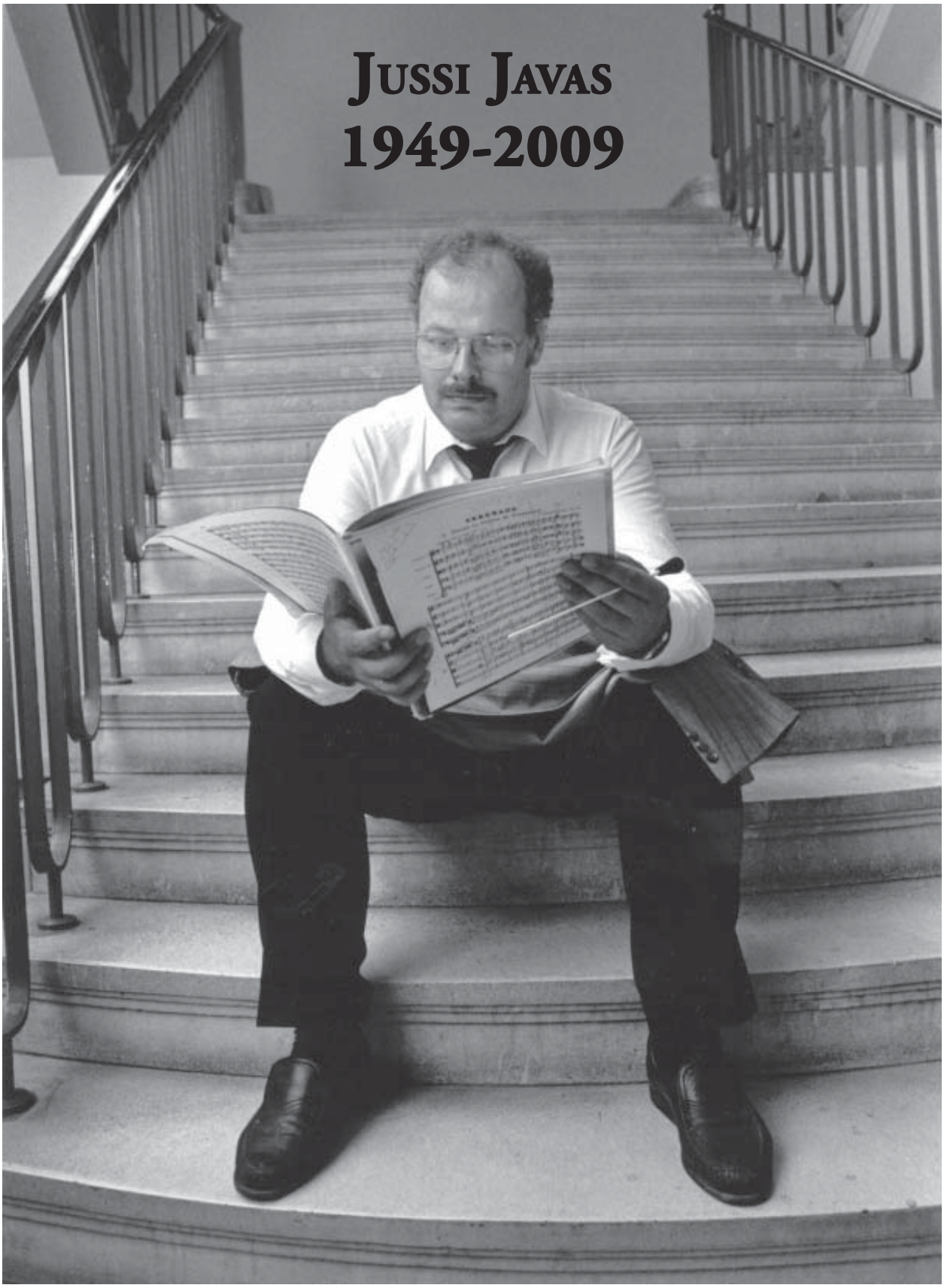

Kontra-C

Suomen kontrabassoklubi ry:n jäsenlehti

27. vuosikerta.
Ensimmäinen lehti julkaistiin vuonna 1982

Painos 175 kpl

Päätoimittaja: Henrica Fagerlund
Toimituskunta: Yhdistyksen hallitus
Mainossihteeri: Tomi Laitamäki
Taitto: Ari Mansala
Kopiointi ja jakelu: Reijo Jukarainen
Kerasivu Oy
tulostus@kerasivu.fi
puh. (09) 294 8383

ISSN 1459-7527

Perustettu vuonna 1976

Puheenjohtaja
Juha Kleemola
040 738 4698 juha.kleemola@siba.fi

Varapuheenjohtaja
Ari Mansala
050 364 7848 ari.mansala@gmail.com

Sihteeri
Johannes Raikas
050 380 7603 raikas@iki.fi

Hallituksen jäsenet
Aapo Juutilainen, KV-vastaava
044 289 2326 aapo.juutilainen@siba.fi
Tomi Laitamäki, mainosvastaava
050 401 4572 laitatom@gmail.com
Pontus Grans, nuotistonhoitaja
050 401 4572 pontus.grans@siba.fi

Varajäsenet
Juho Vikman, nettisivut
041 454 2112 juho.vikman@siba.fi
Karoliina Koivusalo
044 545 8338 karoliina.koivusalo@metropolia.fi

Taloudenhoitaja, jäsenasiat
Eila Saikkonen
050 351 3165 eila.saikkonen@gmail.com

Sisällysluettelo

Infosivu 2
Pääkirjoitus 3
Jussi Javas 1949-2009 4
Puheenjohtajan tervehdys 6
Kontrabassoklubin syyskonsertti 7
George Vance in Memoriam 8
Jani Pensola LSO:hon 8
Janne Saksala Lapin Kamariorkesterin solistina 9
Myydään 9
Voiko sovitustyö olla syntiä? 10
Baden-Baden 09 - tunnelmia 12
Stefano Sciascian mestarikurssi 13
Pikkubassosivut 14
Minibasistsidorna 15
Terveiset Lapinlahdelta! 16
Basistin kainalossa 17
Huhkintaa ja ärrää vol.2 18

Kansi: Antero Aaltonen

Kontra-C on Suomen kontrabassoklubi ry:n jäsenlehti, johon jokainen jäsen voi antaa myös omia artikkeleitaan julkaistavaksi. Jutut lähetetään toimitukseen mieluiten sähköpostitse. Suositeltavin tiedostomuoto on Microsoft Word. Konekirjoitusliuskoja ja selviä käsinkirjoitettuja tekstejä otetaan vastaan postitse.

Aineisto (ja osoitteen muutokset) toimitetaan päätoimittajalle:

Henrica Fagerlund
Kauppaneuvoksentie 12 A 8
00200 Hki

puh. 050 441 6379

kontra.c@gmail.com

Seuraavaan lehteen tarkoitettu aineisto pyydetään toimittamaan 20.11.2009 kello 16.00 mennessä.

SUOMEN KONTRABASSOKLUBI

Yhteisöllistä bassohypetystä

Sain nauttia niin hienosta bassokestästä! Olin saanut apurahaa kurssia varten ja päätin pyhittää koko kesän bassonsoitolle. Suuren osan kesästä vietin Sibelius-Akatemian bassoluokassa ja ilokseni moni muukin basisti oli päätynyt samaan priorisointiin. Kesähelteillä olisikin ollut ankeaa vigutella bassoa aivan ypöyksin.

Kesän ensimmäinen leirini oli Savonlinnassa Jiri Parviaisen opissa. On kyllä aivan parasta viettää aikaa uusien ja vanhojen bassotovereiden kesken! Soittokin boostautuu jo sen voimasta, että ympärillä on kokoajan lauma basisteja ja voi vuorokauden ympäri vain ajatella bassojuttuja. Samoin siitä, että kuulet kokoajan jonkun treenaavan jossain ja innostut itsekin treenaamaan. Unohtamatta sitä, että joka päivä on tehokas soittotunti ja tiedät, että matineatkin lähestyy.

Kesän toinen bassoseikkailu oli Saksan Baden-Badenissa Janne Saksalan kurssilla. Matka ja kurssi kaikkinensa oli kallis, mutta joka pennin arvoinen! Oli mahtavaa huomata, että basistit ympäri maailmaa ovat samaa loistotyyppiä kuin kotosuomessakin. Soiton taso on kyllä vielä korkeampi, kuin mihin täällä on tottunut. Lisää kesän seikkailuista tässä lehdessä.

Kesän jälkeen basistit taas linnoittautuvat kuka minnekin omiin koloihinsa. Miten ylläpitää yhteistöllistä bassohypetystä vuoden ympäri? Sitä varten on meidän bassoklubi! Järjestämme toimintaa, jossa basistit pääsevät taas kokoontumaan yhteen ja soittamaan toisilleen. Seuraava sellainen on klubin syyskonsertti. Se toteutetaan perinteisesti muualla kuin Helsingissä, jotta mukaan pääsisivät muutkin kuin vain pääkaupunkiseudun aktiivit. Tänä syksynä basistien matka vie marraskuussa Turkuun. Kylläpä on ihanaa taas nähdä kaikki vanhat ja uudet bassotoverit!

Muutenkin bassosyksy näyttää loistavalta. Aika paljon bassokonsertteja ja muita tapahtumia on luvassa. Jos haluat pysyä näistä kartalla, niin käy lukemassa facebookista Suomen Kontrabassoklubi -ryhmän ilmoitustaulua. Sinne voit myös itse lisätä infoa kun tiedät matineasta, kurssista yms.

Kontrabasgemenskap

Jag fick njuta av en så bra kontrabassommar! Fick stipendie för att gå på kurs och beslöt mig för att satsa hela sommaren endast på basspel. En stor del av sommaren tillbringade jag också i Sibelius-Akademins basklass och till min glädje hade en hel del andra basister också prioriserat basspelet. I sommarhettan kunde det ha varit ganska slött att helt ensam bara såga på sin bas.

Sommarens första läger för min del var Jiri Parviainens kurs i Savonlinna. Att spendera tid med nya och gamla baskompisar är nog det allra bästa! Spelandet får sig en rejäl kick redan av det att du runt om dig helatiden har en flock basister och kan dygnet runt fokusera dig endast på basgrejer. Och av att du hör andra öva och får själv lust att öva mer. För att inte glömma att du varje dag har en effektiv speltimme och vetskap om att matinéerna närmar sig.

Mitt andra basäventyr var Janne Saksalas mästarkurs i Tysklands Baden-Baden. Resan var dyr, men absolut värd varenda öre! Vad underbart att märka att basisterna världen runt tillhör samma fantastiska bassläkt som här i hemma. Nivån är däremot nog ännu högre än vad man vant sig vid här. Mera om alla sommaräventyr i denna tidning.

Efter sommaren drar sig basisterna var och en tillbaka till sin lilla vrå. Hur skulle man kunna uppehålla denna inspirerande basgemenskap året om? Det är vad kontrabasklubben finns till för! Vi arrangerar tillställningar där basisterna kan träffas och spela för varandra. Följande sådan är klubbens höstkonsert. Enligt tradition arrangeras den alltid utanför Helsingfors, så att även andra än bara huvudstadsregionens aktiva medlemmar har möjlighet att delta. Denna höst bär basisternas väg till Åbo i november. Vad härligt att igen få träffa alla nya och gamla baskompisar!

För övrigt ser kontrabashösten lovande ut. Det blir många baskonserter och -händelser. Ifall du vill hänga med, kolla anslagstavlan på Suomen Kontrabassoklubis facebook -grupp. Dit kan du även själv lägga till om du vet om någon matiné, kurs osv.

Hyvää syksyä!
Trevlig höst!
Henrica Fagerlund

Jussi Javas 1949-2009

Orkesterimuusikko ja kontrabassopedagogi Jussi Javas kuoli keskiviikkona 26. elokuuta Peijaksen sairaalassa Vantaalla. Jussi syntyi 1.7.1949 Oulussa ja jaksoi vielä heinäkuussa viettää 60-vuotispäiviä kotikaupungissaan Keravalla. Aurinko paistoi, oltiin ulkona omakotitalon puutarhassa ja Jussi kätteli ystäviään. Marko Ylönen selloineen asettui Jussin eteen ja soitti mitä maestro pyysi. Iloittiin yhdessä syntymäpäivä-sankarin mahtavista, musiikintäyteisistä vuosikymmenistä.

Jussi aloitti kontrabassonsoiton 11-vuotiaana Erkki Silvamaan johdolla. Temperamenttinen ja määrätietoinen nuorukainen edistyi opinnoissaan nopeasti ja kävi jo kouluaikana keikoilla Oulun kaupunginorkesterissa. Orkesterin vakinaisena muusikkona hän toimi vuosina 1968 - 1971.

Jussin opinnot jatkuivat Helsingissä Oiva Nummelini yksityisoppilaana, ja voittoisa koesoitto vuonna 1972 avasi oven Helsingin kaupunginorkesterin jäseneksi. Jussi oli vahvasti työhönsä sitoutunut muusikko ja nautti suuresti orkesterityöstä. ”Soittajan ammatti on hienoin ammatti mitä ihmisellä voi olla” muistan hänen usein painokkaasti sanoneen. Opinnot jatkuivat työn ohessa myös Frantisek Postan, Zd. Bendan ja Todor Toshevin johdolla. Sairaseläkkeelle jääminen vuonna 1998 ei ollut Jussille helppoa.

Jussi teki merkittävän elämäntyön kontrabassopedagogina. Luettelo oppilaitoksista, joiden opettajana hän toimi, on mittava: Sibelius-Akatemia, Helsingin, Joensuun, Kuopion ja Oulun konservatoriot sekä Lahden, Porvoon, Keravan ja Hyvin-

kään musiikkiopistot. Kesäisin työ jatkui musiikkileireillä. Hänen oppilailleen oli itsestään selvää, että kesälomat käytettiin basso-opintoihin mm. Limingassa, Riistavedellä, Raudaskylässä ja Riihimäellä. Niinpä basisteja oli leireillä poikkeuksellisen paljon. Kerrotaan, että eräänä vuonna Limingan musiikkileirillä kapellimestari Ylermi Poijärvi joutui sanomaan Jussille, että viittätoista kontrabasistia enempää hän ei voi enää mitenkään ottaa sinfonia-orkesteriin.

Jussi on kouluttanut maamme monet ammattikontrabasistit ja hänen oppilaitaan on myös ulkomaisten orkestereiden jäseninä, Esko Laine Berliinissä ja Jani Pensola Lontoossa. Jussi oli karismaattinen ja oppilaistaan hyvää huolta pitävä opettaja. Hän tuki voimakkaasti nuoria heidän vaikeuksissaan ja kasvatti heistä muusikon ammattia syvästi arvostavia soittajia. Oppitunnit olivat värikkäitä tapahtumia. Hänen oppilaansa muistavat hyvin kiihkeät ”Soita, soita!” kehotukset ja ilkurisen toteamuksen ”Kannattaa kyllä opetella, se helpottaa elämää”. Jussi oli työssään määrätietoinen ja kehitti opetuksensa tueksi uusia menetelmiä. Hän oli mm. ensimmäinen kontrabassopedagogi Suomessa, joka aloitti bassonsoiton opetuksen alle kymmenvuotiaille lapsille. Jussin monipuolisesta muusikkoudesta kertoo myös se, että Keravan musiikkiopistossa hän kokosi, harjoitti ja johti Raimo Ahosen säveltämän Pegasos-Runoratsu- yhteisproduktion.

Jussi toimi Keravan orkesterin kapellimestarina ja kuunteli paljon musiikkia. Vakava sairaus ei häntä lannistanut; viime vuodet hän johti orkesteriaan pyörätuolissa istuen ja kävi yhdessä tyttäriensä kanssa konsertti- ja oopperaesityksissä Helsingissä. Jussille myönnettiin Suomen Muusikkojen Liiton tunnustuspalkinto vuonna 2007 ja Suomen Kontrabassoklubin kunniajäseneksi hänet valittiin 2008.

Teksti: Juha Pesonen
Kuva: Antero Aaltonen

* * *

Jussi Javaksen hautajaiset olivat lauantaina 12.9.09 klo 13 Keravan hautausmaan kappelissa. Tilaisuudessa kuultiin Albinonin adagio uruilla sekä Bachin c-molli soolosellosarjasta Sarabande Marko Ylösen tulkitsemana. Muistotilaisuus oli Keravan seurakuntasalissa. Teemu Kauppinen esitti Bottesinin h-mollikonserton 2. osan. Kahvittelun ohella mm. Jussin oppilaat muistelivat opettajansa arvokasta elämäntyötä.

Puheenjohtajan tervehdys

Loppukesä toi mukanaan suru-uutisen: Armoitettu pedagogi ja suuren suuren joukon kontrabasisteja kouluttanut, minuakin opettanut Jussi Javas on kuollut. Jussi Javas, jonka oppilaita löytyy varmasti jokaisesta Suomen orkesterista ja muutamasta orkesterista myös ulkomailta menehtyi elokuun lopulla vaikeaan sairauteen, jota vastaan hän taisteli pitkään. Javas ehti juuri täyttää 60 vuotta heinäkuun alussa. Minutkin oli kutsuttu juhliin, jonne en valitettavasti päässyt. Näin hänet viimeisen kerran marraskuussa Tuomon kanssa, kun olimme luovuttamassa hänelle taulua osoituksena kunniajäsenen tittelistä. Jussin kuolema on hyvin suuri menetys koko Suomen kontrabassoelämälle.

Itse tapasin Jussi Javaksen ensimmäisen kerran Limingan musiikkileirillä vuonna 1998, jossa Jussi oli opettanut lähes leirin perustamisesta lähtien. Helsingin kaupunginorkesterissa soittanut ja pääkaupunkiseudulla koko aikuisikänsä asunut Javas kertoi joskus pyöräilleensä koko matkan Helsingistä Liminkaan! Syy siihen jäi vähän epäselväksi, mutta se ja moni muu asia Jussissa tekivät lähtemättömän vaikutuksen 15-vuotiaaseen basistin alkuun ja siitä lähtien olin monena kesänä hänen kurssillaan Limingassa. Oma opettajani Oulussa, Hannu Murto oli myös hänen oppilaansa ja he pitivät edelleen yhteyttä. Kerran Jussi ilmestyi soittotunnilleni Oulussa ja alkoi läksyttää minua siitä, etten ollut harjoitellut tarpeeksi. Vuonna 2000 Hannu laittoi minut viikoksi Kallio-Kuninkalaan Järvenpäässä Jussin kurssille, josta en maksanut hänelle mitään, eikä hän ilmeisesti saanut siitä rahaa mistään muualtakaan. Tämä oli hyvin tyypillistä Jussia. Hän ei opettanut rahasta. Myöhemmin kävin mm. Juho Martikaisen ja Sami Koivukankaan tunneilla Helsingissä. Hekään eivät pyytäneet tunneista rahaa, vaan sanoivat maksavansa takasin jotain, jonka ovat itse joskus saaneet. Juha Pesonen, joka tunsi Jussin hyvin kirjoittaa tässä lehdessä Jussista. Kannattaa lukea.

Tätä kirjoittaessa syksy on juuri päässyt vauhtiin. Edellisessä lehdessä kirjoitin teille koesoittotunnelmissa. Nyt on juuri takana A-tutkintoni kamarimusiikkiosuus, jossa soitin Bachin Gambasonaatin D-duurissa Anna Oramon ja Rossinin Dueton sellolle ja kontrabassolle Samuli Peltosen kanssa. Väittäisin, että basistit soittavat suhteellisen vähän kamarimusiikkia. Ainakin omalla kohdallani se on valitettavan totta, siksi nautinkin erittäin paljon valmistellessani kurssiohjelmaani hyvien muusikkojen kanssa. Kurssissa soitin vanhaa, satoja vuosia sitten sävellettyä musiikkia, mutta olisi mukavaa tutustua myös uuteen kamarimusiikkiin. Toivonkin, että säveltäjät huomioisivat meidät entistä monipuolisemmin uusia kamarimusiikkiteoksia säveltäessä ja tulisivat rohkeasti kysymään neuvoa ja tarjoamaan musiikkiaan soitettavaksi.

Kuten sanottua, syyskausi on jo pitkällä ja kontrabassoklubikin on aktivoitunut kesän hiljaiselon jälkeen. Klubin hallituksella oli kokous elokuun lopulla. Istuimme hallituksen kanssa luonani Vallilassa kokoustamassa ja sen jälkeen menimme hohtokeilaamaan. Siellä opimme, että keilaaminenkin voi olla vaaraksi muusikon arvokkaille sormille, jotka saattavat keilatessa jopa murtua! Jos näin käy, niin yrittäkää murtaa oikean käden nimetön, sillä se ei Viivin mukaan juurikaan haittaa harjoittelua. Keilauksen jälkeen tulimme takaisin meille laittamaan ruokaa ja ilta huipentui karaokebaariin. Samalla juhlittiin mm. Arkan, Johanneksen (Pori) ja Oton (Berliini) läksiäisiä. Kiitos vielä kaikille hauskasta illasta, jonka aikana parannettiin bassomaailmaa taas oikein kunnolla! Kokouksessa puhuttiin mm. syyskonsertista. Siitä ja muista tapahtumista lisää juttua näissä kansissa.

Helsingissä 13.9.2009
Juha Kleemola

Kontrabassoklubin syyskonsertti 21.11.09

Kontrabassoklubin syyskonsertit ovat aina olleet huikean hienoja ja innostavia tilaisuuksia. Mitä muutakaan voi olettaa, kun iso määrä basisteja kokoontuu saman katon alle! Viime vuosina mm. Porissa ja Lohjalla tapahtuma on myös huomioitu paikallismediassa sillä seurauksella, että myöskin yleisön ei-basisti-määrä on ollut yllättävän hyvä.

Tänä syksynä konsertti järjestetään Turussa lauantaina 21.11.09 klo 14 konservatorion Crichton-salissa. Konservatorioon löytää osoitteella Linnankatu 60. Kaikki pienimmistä isompiin basisteihin, soolosoittajat ja yhtyeet ovet sydämellisesti tervetulleita osallistumaan! Klubi järjestää konserttiin pianistin, todennäköisesti Pasi Helin Turusta. Ilmoita Tomi Laitamäelle (laitatom@gmail.com) mitä aiot soittaa, sekä tarvitsetko pianistia. Ja vaikket tällä kertaa soittaisikaan, niin olet erittäin tervetullut yleisön puolelle!

Kontrabasklubbens höstkonsert 21.11.09

Kontrabasklubbens höstkonserter har alltid varit otroligt fina och inspirerande. Vilket man ju kan räkna med då en så stor mängd basister samlas ihop! De senaste åren har dessutom lokalmedian bl.a. i Björneborg och Lojo puffat kontrabaskonserten med den följden att även publikens icke-basist-antal varit mycket gott.

Denna höst ordnas konserten i Åbo lördagen den 21.11.09 kl 14 i konservatoriets Crichton-sal. Konservatoriet ligger på Slottsgatan 60. Alla små och stora basister, såväl solo som grupper är hjärtligt välkomna att delta! Klubben ordnar med pianist, troligtvis Pasi Helin från Åbo. Meddela Tomi Laitamäki (laitatom@gmail.com) vad du tänker spela, samt ifall du behöver en pianist. Ifall du inte denna gång har något att uppträda med, så är du mycket välkommen till publiksidan!

ostinato
nuottikauppa · sheet music shop
Tykistönkatu 7 • 00260 Helsinki
Puh. (09) 443 116 • fax (09) 441 305
www.ostinato.fi • ostinato@ostinato.fi
Avoinna: ma-pe 9-18, la 10-14

George Vance in Memoriam

George Vance siirtyi ajasta ikuisuuteen elokuun 16. päivänä kamppailtuaan pitkään haimasyövän kanssa. Hän oli kansainvälisesti tunnustettu lasten kontrabassonsoitto-opetuksen tienraivaaja. Hän laati tähän tarkoitukseen kokoelman Progressive Repertoire for the Double Bass, opetti Marylandin yliopistossa sekä kiersi luennoimassa ja pitämässä kursseja Irlannissa, Englannissa, Ruotsissa, Kanadassa, Australiassa ja pitkin Yhdysvaltoja. Suomessa hän kävi 1980- ja 1990-lukujen vaihteessa pitämässä Suzuki-kontrabassokursseja Keravalla.

Vance oli aikanaan Tony Biancon oppilaana ja valmistui Carnegie-Mellonin yliopistosta Pennsylvanian Pittsburghissa. ASTA (American String Teachers' Association) myönsi hänelle vuonna 1990 ”kunniamaininnan merkittävästä johtajuudesta ja ansiosta” ja ISB (International Society of Bassists) muisti häntä vuonna 1995 erityisellä tunnustuspalkinnolla hänen uraauurtavasta työstään. Hänellä oli myös kansainvälisen François Rabbath -instituutin opettajasertifikaatti.

Vancen muistojumalanpalvelus on pidetty 19. elokuuta, ja hänet on haudattu sitä seuraavana päivänä Marylandin Bethesdassa.

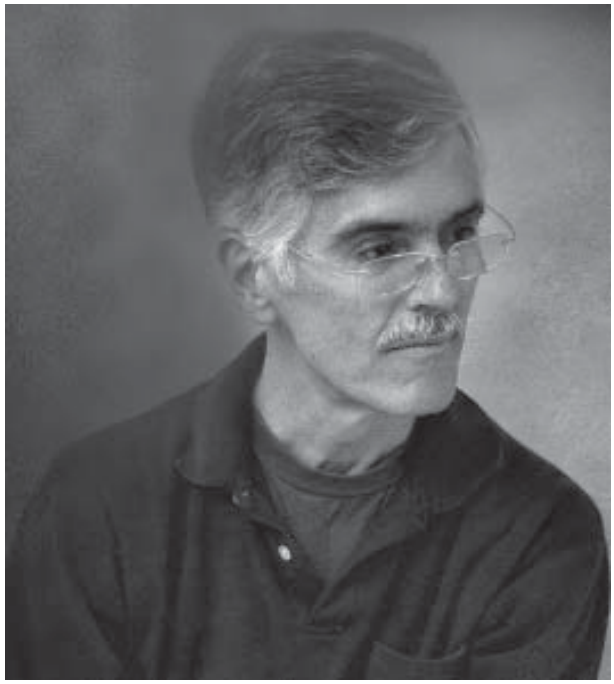

Jani Pensola LSO:hon

Helsinkiläissyntyinen kontrabasisti Jani Pensola on valittu ensimmäisenä suomalaisena maineikkaan London Symphony Orchestran jäseneksi.

33-vuotias Pensola on opiskellut Sibelius-Akatemiassa sekä Royal Academy of Musicissa muun muassa Jussi Javaksen, Duncan McTierin ja Rinat Ibragimovin johdolla.

Vuonna 1904 perustettu London Symphony Orchestra on yksi maailman eniten levyttäneistä orkestereista. LSO on tunnettu erityisesti lukuisten elokuvien soundtrackeista, joukossa muun muassa Star Wars - trilogia ja Harry Potter – elokuvat. Vuonna 2008 Gramophone - lehti nimesi lontoolaissoittajiston maailman neljänneksi parhaaksi sinfoniaorkesteriksi. Orkesteri on voittanut 49 Grammy – palkintoa. LSO:n ylikapellimestari on venäläissyntyinen Valeri Gergijev, joka toimii myös Mariinski-teatterin taiteellisena johtajana.

Pensola on asunut Lontoossa vuodesta 2000 lähtien. Hän esiintyy Suomessa säännöllisesti kamarimuusikkona ja solistina. Tänä kesänä häntä voi kuulla esimerkiksi Sysmän Suvisoitossa, Crussell-viikoilla ja Oulunsalo Soi-festivaaleilla sekä tangoyhtye ZUMin riveissä Sysmässä, Hämeenlinnassa ja Helsingissä.

Janne Saksala Lapin Kamariorkesterin solistina

15.10.09 Kamarisinfoniakonsertti
'Ketteränkaunein kontra(sti)kääntein'
To klo 19.00 Rovaniemen kirkko
John Storgårds, johtaja
Janne Saksala, kontrabasso

Piotr Tchaikovsky	October (Herbstlied), sov. R. Percival
Berislav Šipuš	Tan Hetti (e.k.Suomessa)
Georg Friedrich Händel	Concerto grosso op.6 nro 3 e-molli HWV 321
Giovanni Bottesini	Kontrabassokonsertto nro 2 h-molli
Johan Baptist Wanhal	Kontrabassokonsertto D-duuri
Poul Ruders	Trapeze (e.k.Suomessa)
W.A.Mozart	Sinfonia nro 33 B-duuri KV 319

Liput: 12/9/5 euroa

Myydään

- Rubner 3/4, D-mensuuri. Soivan kielen pituus106 cm. Jenkkibasisti Ron mcLure soitti kesällä viikon ko. instrumenttia ja kehui.

- Espanjalainen basso, Catalonia-malli, rakentanut Jordi Pinto, Barcelona n. 1930. Kapeat ylähartiat ja leveä perä, kopan paksuus 24cm alhaalta ja 23 cm ylhäältä. Katso esim. Dave Hollandin kotisivut, hänellä on samanlainen. D-mensuuri, soivan kielen pituus 103cm.

Molemmat bassot ovat Kotkassa, hinta 3500e/kpl.
Erkki Siikasaari 0503579074

Voiko sovitustyö olla syntiä?

- Paatunut sovittaja hakee oikeutusta bassosovituksiin.

Kontrabasso on siitä mukava soitin, että kantarepertuaarin voi hallita kokonaisuudessaan. Pianisti saa valita keskeisimmänkin ohjelmiston merestä mieleistään soitettavaa valtavat määrät, puhumattakaan harvinaisuuksista. Kontrabassolle on toki kirjoitettu viime vuosikymmeninä lisää varteenotettavaa ohjelmistoa, mutta täytyy kuitenkin valitettavasti todeta, että pienestä määrästä kappaleita löytyy myös mestariteoksia vähemmän kuin suuresta. Ohjelmistoa onkin rikastutettu sovituksilla vuosien varrella. Mutta eikö suutarin kannattaisi pysyä lestissään ja basistin omalla nuottikaapillaan?

Miksi sovittaa?

Kun bassonsoittajat opettavat bassonsoiton opiskelijoille bassomusiikkia esitettäväksi basistien bassomatineoissa toisille basisteille, vaanii sisäänpäinlämpiämisen vaara. Instrumentalistit ovat tottuneet oman soittimensa hankaluuksiin ja maneereihin eivätkä niitä enää kuule, kunnes ne osoitetaan ulkoa päin. Etenkin kantarepertuaariin ja koesoittokappaleisiin kasautuu traditioita ja kuonaa kerros kerroksen päälle. Olemme usein kuin Tsingis-kaanin mongolisoturit, jotka vuosia kestävän valloitusretken aikana eivät pahemmin kylpyyn ehtineet. Tottuneina toistensa odööreihin he sopuisina jakavat ahtaat telttansa kokoontuakseen iltaisin yhteen särpimään käynyttä tammanmaitoa ja naureskelemaan toistensa äänekkäille luonnonsävelille. Kun satunnainen matkailija raottaa teltanlievettä ja aistii atmosfääriä, voi vaikutelma olla hyvinkin tyrmäävä. Selviää miksi arolla ei puita kasva. Tottakai soittimen hallintaan liittyy omia erityispiirteitä, jotka vaativat spesialisteja. Soiva lopputulos eli musiikki on kuitenkin universaali kieli joka kuuluu kaikille. Soittotunnilla käynti jonkin toisen soittimen taitajan tai vaikka laulajan luona voi toimia raittiina ilmana ja saippuana raikastaen kuulemaan oman soiton uudella tavalla. Samalla lailla muiden soittimien ohjelmiston soittaminen ja kuuntelu laajentaa perspektiiviä kummasti.

Mitä saa sovittaa?

Ensinnäkin on olemassa eräänlaista universaalia musiikkia, kuten sanattomat laulut tai kansanmusiikki, jonka sovittaminen on suotavaa ilman muuta. Myös esimerkiksi Paganinin Mooses-fantasia on jokaisen jousisoittimen luonnollista repertuaaria, koska teos soitetaan vain yhdellä kielellä. Lisäksi sukupuuttoon kuolleet tai harvinaistuneet soittimet saavat luopua kiltisti musiikistaan (vaikka arpeggione tai barokkisoittimet). Usein taas omaa soitinta likeiset soittimet saattavat tarjota hyvinkin luontevasti istuvia teoksia. Toisaalta tyystin erilaiselta soittimelta peräisin oleviin kappaleisiin voi pystyä lisäämään jotain erityistä oman soittimen mahdollisuuksilla. Tarkemmin ajatellen taitaa siis olla niin, että mikä tahansa kappale, jonka haluat soittaa on kokeilun väärti!

Mars sovituskoppiin!

Mukiinmenevän sovituksen tekoon tarvitaan tietysti riittävän suuri muki. Joskus saattaa kuitenkin tulla vaikka jonkin sellokappaleen osalta mieleen, että kuulostaako bassoversio vain huonolta sellonsoitolta. Sovitus saisikin mieluusti tuoda alkuperäisversioon jotain lisäarvoa. Basso on monipuolinen soitin, joten rohkeus ja kokeilunhalu kannattavat. Sitäpaitsi musiikki on aikaan sidottua taidetta: soittosi hetkellä muita versioita ei ole

olemassa. Kun esitys liikuttaa kuulijaa, on yhdentekevää mitä jossain toisessa konsertissa tai levyllä on joskus tapahtunut!

Konserteissani pianisti Maarit Peltoniemen kanssa kuullaan kaksi uutta bassosovitusta klarinetistien ohjelmistosta. Debussyn Première Rhapsodie on alunperin tehty klarinetille ja pianolle, sittemmin säveltäjän itsensä versioimana klarinetille ja orkesterille. Teoksen hiljaiset ja impressionistiset sävyt tarjoavat bassolle tilaa, vaikka välillä liikutaan kaksikin oktaavia originaalia alempana. Basson laaja sävyskaala tuo mielestäni teokseen uutta väriä. Pianostemmaan on kokeilujen jälkeen tehty lopulta melko vähän oktaavimuutoksia, sillä alkuperäinen satsi on niin hienosti soivaa, että vähemmän on tässä tapauksessa enemmän. Bernsteinin sonaatti on luonteeltaan kirkkaampi ja klassisempi. Ohuehko pianostemma päästää kontrabasson hyvin kuuluville. Värien sijaan Bernstein rakentaa enemmän melodian ja rytmin varaan, joten oktaaveja on pianostemmassa ollut helpompi muuttaa tarpeen mukaan ylös tai alas; periaatteena on ollut pyrkiä välttämään samassa äänialassa liikkumista pianon kanssa tai sointujen käännösten muuttumista. Soolostemma on myös paikoin alunperinkin kirjoitettu satsin alimmaksi ääneksi. Sonaatin toinen osa, josta löytyy West Side Storyn ennakkoaavistuksia, suorastaan vaatii käyttämään pizzicatoja.

Sovitusten ja alkuperäisten bassokappaleiden pariin toivotan kaikki bassoveljet ja -siskot lämpimästi tervetulleiksi!

P.S. Niksi sovittajalle:
Kun sovitat kuolleiden säveltäjien teoksia, sovita kultakin säveltäjältä parillinen määrä teoksia; siten säveltäjä ei jää arkkuun naamalleen haudassa pyöriessään!

Panu Pärssinen

Panu Pärssisen resitaalit

14.10. klo19.00 Sibelius-museo, Turku
18.10. klo 18.00 Konserttihovi, Imatra
26.11. klo 19.00 Sellosali, Espoo

Ohjelma:

Zoltan Kodaly	Epigrammit
Rainer Lischka	Konzertante Kammermusik
Panu Pärssinen	Chaconne
Reinhold Glière	Sarja kontrabassolle
	-Preludi
	-Scherzo
	-Intermezzo
	-Tarantella

* * *

Claude Debussy	Prèmiere Rhapsodie
Alberto Ginastera	Danza de la moza donosa
Leonard Bernstein	Sonaatti

Bernstein ja Debussy ovat Panun tekemiä uusia sovituksia klarinettikappaleista.
Pianistina Maarit Peltoniemi.

Baden-Baden 09 - tunnelmia

Tänä kesänä jopa kuusi suomalaista basistia pakkasi bassonsa matkaan Saksan Baden-Badenia kohti Janne Saksalan mestarikurssia varten. Koesoittoon ilmestyi kaikkiaan 20 basistia eri puolilta maailmaa: Suomen lisäksi Saksasta, Norjasta, Kiinasta, Kanadasta, Espanjasta, Koreasta/USA ja Belgiasta. Tiukka koesoittorundi päättyi oppilaiden osalta onnekkaasti, sillä kaikki pääsivät kurssille. Sen sijaan Jannella itsellään ja bassojen pianistilla, Zsuzsa Balintilla olikin tekemistä ihan riittävästi. Kaikki saivat 4 soittotuntia sekä muutaman ryhmätunnin kahden viikon aikana. Oikeastaan rytmi oli juuri sopiva, ehti treenaamaan, mutta ehti myös kuuntelemaan muiden soittotunteja.

Treenaaminen oli tosin aika mielenkiintoista. Melko harva basisti halusi mennä tinnittävän kaikuisiin pikkuruisiin teatteripukkareihin (joita oli ainakin 20) ja valtasivatkin sitten ison konserttisalin, jossa parhaimmillaan harjoitteli samaan aikaan 8 basistia. Myös sisäpihalla saattoi treenata katoksen alla pilareiden välissä, sielläkin oli monesti useampi treenaaja samaan aikaan.

Soittotunnit olivat tehokkaita ja varmasti kaikki saivat kurssista vastinetta rahoilleen. Jannella on uskomaton kyky heittäytyä kunkin oppilaan musiikilliseen maailmaan ja antaa jokaiselle tiukkaa tavaraa purtavaksi. Iltaisin oli oppilasmatineoita tai Baden-Badenin filharmonikoiden konsertteja, missä parhaimmat oppilaat esiintyivät solisteina. Kurssilla oli siis myös viulun, alttoviulun ja sellon opetusta. Konsertit ja matineat olivat korkeatasoisia, ja niissä saattoi esim. hämmästellä pieniä aasialaisia ihmelapsia.

Lentomatkat sujuivat hyvin. Kuvassa Eero Ignatius, Otto Tolonen ja Henrica Fagerlund

Janne Saksala ja korealainen/USAlainen basisti Andrew Lee, joka sai suomalaisten keskuudessa lempinimekseen ”Bassoapina” hurjan taiturillisen soittotyylinsä ansiosta.

Baden-Baden on vanha kylpyläkaupunki, joten tietysti piti käydä myös kylpemässä. Kylpylän vesi tuli suoraan parantavasta lähteestä jostain syvältä maan sisältä ja vesi sisälsi luonnostaan paljon kaikenmoisia hyvinvointia edistäviä mineraaleja. Erilaisia altaita, hoitohuoneita ja saunoja oli niin paljon kuin vain jaksoi käydä. Saunoja oli myös ulkona metsässä, ja saksalaisen naturistiaatteen mukaisesti niin miehet kuin naisetkin

Enemmän tai vähemmän innokkaita kuunteluoppilaita: Elisa Rusi, Tuomo Matero, Wies de Boeve, Otto Tolonen ja Juha Kleemola.

käyskentelivät metsän siimeksessä aatamin asussa saunasta toiseen. Melkein kuin suomalaisella kesämökillä!

Muutenkin kaupunki on viehättävä vanhoine, mutta hyväkuntoisine taloineen. Ihmiset vaikuttivat keskivertoa varakkaammilta, ja kaduilla kuulikin saksan kielen lisäksi myös aika paljon venäjää ja jenkkienglantia. Hienot kaupat tekivät vaikutuksen köyhään opiskelijanrenttuun: ennätys oli rannekello 127.000,00 euroa. Siihen hintaan saisi jo ihan kivan bassonkin...

Teksti: Henrica Fagerlund
Kuvat: Henrica Fagerlund ja Pirkko Tolonen

Stefano Sciascian mestarikurssi Sibelius-Akatemialla 15. – 17.9.2009

Bassotaiteilijat Teppo Hauta-Aho, Stefano Sciascia ja Lasse Lagercrantz

Italialainen kontrabasisti Stefano Sciascia piti Sibelius-Akatemian opiskelijoille mestarikurssin heti uuden lukuvuoden alussa. Sciascia on konsertoinut ympäri maailmaa ja levyttänyt yhteensä 8 bassolevyä. Levyillään hän soittaa paljon Bottesinia ja joukkoon mahtuu myös Sciascian säveltämä teos ”Mantra”. Uusin hänen levyistään on satu ”Ibbi Obbi” - Sciascian sepittämää tarinaa vie levyllä eteenpäin kertoja ja kuvittaa levyn liitteenä oleva vihkonen. Tällä levyllä hän soittaa mm. Rachmaninovin Vocalisen. Konsertoimisen lisäksi Sciascia opettaa Triesten konservatoriolla Italiassa.

Mestarikurssillaan Sciascia keskittyi suurelta osin sointivärien etsimiseen. Opettajana hän on hyvin rauhallinen ja hänellä on hyvin runollinen tapa ilmaista asioita. Hän antoi harvoin valmiita vastauksia tai pyysi vaikkapa siirtämään jousen lähemmäs tallaa – sen sijaan asioita opittiin kokeilemalla ja tuntui, että hän halusi soittajan löytävän vastauksia itse. Sciascia haastoi opiskelijoita etsimään sisällään olevaa muusikkoa ja soittamaan niin, kuin kukin musiikin kuulee ja tuntee. Professorilla ei ollut kiire mihinkään ja hän teki pitempiä päiviä kuin oli tarkoitus, hän oli todellakin tullut opettamaan! Akatemialla viettämiensä kolmen päivän aikana Sciascia loi ympärilleen hyvin rauhallisen ja keskittyneen ilmapiirin.

Marja-Helena Ojanperä

Pikkubassosivut

Kesäistä bassomeininkiä Savonlinnassa

Bassotädin riemuksi Savonlinnan musiikkileirillä oli ennätysmäärä basisteja yhdelle opettajalle: Jiri Parviaisella oli kaikkiaan 14 oppilasta samalla leirillä. Osa oli Jirin omia pikkubasso-oppilaita ja vähän isompiakin, sitten oli myös ammattiopiskelijoita sekä mahtava teräsvaari Rokki-Aarne! Joka päivä oli soittotunnit ja myös ryhmätunti ja orkestereihin saatiin tuhti bassoedustus. Myöskin päivittäinen uiminen ja saunominen oli suosiossa. Ultra Brutal Bass Groupin tämänkertainen kesähitti oli Mussorgskyn Bydlo neljäntoista basson voimalla. (Eikös bydlo/spydlo olekin stadin slangia ja tarkoita oksennusta...!?)

Oikein aktiivista ja ahkeraa syksyä!
Bassotäti

Antti-Matias soitti soolokappaleen bassomatineassa.

Kokonaiset 14 basistia osallistui "Saarella on palatsi"-kappaleen esittämiseen. Tähän kuvaan mahtuivat vain Jiri, Elisa, Rokki-Aarne, Ari ja Jesper.

Minibasistsidorna

Basisternas sommar i Savonlinna

Kontrabastanten var mycket imponerad över antalet basister på Savonlinnas musikläger: hela 14 stycken baselever var nog rekordet på Jiri Parviainens läger. En del var Jiris egna mini- och lite större baselever, sen var där också en hel del yrkesstuderande samt fantastiska kanonpensionären Rock-Aarne! Varje dag var det speltimme och grupptimme och också orkestrarna fick en maffig basrepresentation. Även simning och bastubad var populärt. Ultra Brutal Bass Groups sommarhit var Mussorgskys Bydlo, med kraft av 14 kontrabasar. (Bydlo/spydlo är ju slangspråk och betyder spya, eller hur...!?)

Jiri och Jesper underhöll publiken med en duo på basmatinén.

En riktigt aktiv och flitig höst!
Kontrabastanten

Klassen på 14 basister spelade tilsammans låten "Saarella on palatsi". På denhär bilden rymtes endast halva Viivi, Elias, Otto, Antti-Matias ja Hiski.

Kuvat/Bilder:
Martta Tolonen

Terveiset Lapinlahdelta!

Kesäloman toisena viikkona suuntasin Portaanpään kristilliselle opistolle Lapinlahden musiikkileirille Juho Martikaisen mestarikurssille. Yhteensä musiikkileirille osallistui kahdeksan basistia, joista meitä mestarikurssilaisia oli viisi. Leirinjohto oli iloksemme sijoittanut kaikki kontrabasson mestarikurssilaiset samaan soluun (vaikka ajatus hieman epäilyttikin Martikaista) ja solussamme asuikin viisi basistia ja yksi pianisti. Parhaimmillaan solussamme harjoitteli neljä basistia kerrallaan, jolloin rivitalomme ulkopuolelle kuului varsin mielenkiintoinen sekoitus Dittersdorffia, Hindemithin sonaattia, Bottesinin 2. konserttoa, sekä Koussevitskyn pikkukappaleita. Näin solumme ainoa pianisti sai kerralla kunnon perehdytyksen kontrabassomusiikkiin!

Iltapäivän ruuhka Lapinlahden Osuuspankissa

Lapinlahti soi-päivänä musiikkileiriläiset konsertoivat Lapinlahdella ja basistit saivat luvan viihdyttää Lapinlahden Osuuspankissa vierailevia asiakkaita. Musiikkileirin pikkubasistit esiintyivät reippaasti Martikaisen kanssa. Tuomo Anttila oli pankkikeikkaa varten sovittanut bassotriolle kappaleen Rikas mies jos oisin musikaalista Viulunsoittaja katolla, jonka Tuomo Anttila, Ari Mansala ja Marja-Helena Ojanperä esittivät svengaillen. Liityimme Katri-Maria Leponiemen kanssa joukon jatkoksi ja soitimme kaksi kvartettoa viidellä bassolla, joista ensimmäinen oli Westside Story-kvartetto ja toinen kappale Chim Chim Cheree musikaalista Maija Poppanen. Asiakkaiden ilmeitä oli hauska seurata, sillä harvoin pankissa asioidessaan törmää näin suureen laumaan kontrabasisteja. Eräskin herra kyseli suuren bassomäärän nähdessään, että ovatkohan soittimet myynnissä.

Mestarikurssin päätöskonsertin jälkeen suuntasimme Matin ja Liisan aseman Kotipitsaan syömään ennen paluumatkaa. Paluumatkamme alku sai hauskan käänteen kaikkien basistien seuratessa kuinka Aleksi tarkistaa auton ilmanpaineita viiden muun basistin tarkastellessa vierestä. Kyseisestä tilanteesta jäikin valokuvamuisto, jonka kuvatekstiksi sopisi vaikka: "Kuinka monta basistia tarvitaan täyttämään autonrengas?"

Fanni Hoppari

Basistin kainalossa

Basistin kainalossa -sarja jatkuu, Sibelius-Akatemialla opiskelevan kontrabasistin Kiira Siikavirran avopuoliso Jari Irmasto soittaa sähköbassoa.

Näin kontrabasson ensimmäistä kertaa n. 10 vuotta sitten Kiiran kotona (vielä silloin vierailujen syynä oli viikoittaiset bänditreenit hänen veljensä kanssa, seurustelemaan aloimme vuonna 2004), sitä ennen olin vain kuullut soittimen olemassaolosta ja tietoinen siitä, että kyseessä olisi pikkaisen reippaamman kokoinen viulu. Kotona äitini kuunteli musiikkia laidasta laitaan, Griegistä Alice Cooperiin, joten monenlaiset soittimet ovat tietämättänikin tulleet tutuiksi. Ensi näkemältä kontrabasso herätti tietynlaista kunnioitusta, varmastikin kokonsa puolesta, ja siksi, että olin tietoinen orkesterisoitinten rahallisesta arvosta. Olin aikaisemmin nähnyt soittimen hiukan erilaisessa käytössä tv:n välityksellä, kuten Stray Catsin basistin armottomassa käsittelyssä. Tietenkin olin kiinnostunut basson soundista, joten heti kun oli mahdollista (hallitus huom. eli heti kun mun silmä vältti!), kyseistä soitinta oli pakko päästä kokeilemaan.

Olen kuunnellut/kuullut musiikkia niin kauan kuin muistan ja olen ollut aina kiinnostunut kaikesta, mitä musiikissa ja sen ympärillä tapahtuu. Jonkinlainen pakkomielle soittaminen on ollut, kun päätin 15-vuotiaana ruveta jakamaan mainoksia, jotta saisin kokoon riittävästi rahaa ostaakseni ensimmäisen soittimeni. Vanhemmat kun eivät olleet yhtä innoissaan, kun ilmoitin että haluan aloittaa soittamisen ja että soittotunneillekin olisi päästävä. Soittotunneille ei ollut varaa, mutta päätin itse ottaa selville miten soitetaan kappaleita, joita kuuntelin siihen aikaan.

Helppoa se ei ollut, kun tuohon aikaan soittimessa vaihtuivat black metal –levyt, ja kyseisten kappaleiden netistä tulostettujen kymmenien sivujen tabulatuurien kanssa meni hermot: kun löysin ensimmäisen tabulatuurin osoittaman kielen ja nauhavälin niin kappaleessa oli edetty jo sivuja ja sitä rataa. Myöhemmin soiteltiinkin jo kavereiden kanssa.

Miten sähköisen ja akustisen basson soittajan välinen suhde luonnistuu? Kumpikin olemme sen verran avarakatseisia musiikkityylilajien suhteen, että yhteentörmäyksiä ei ainakaan vielä ole tullut, tosin minä kannatan viisi- tai kuusikielistä bassoa ja Kiiran mielestä vain nelikielistä soitinta voi kutsua bassoksi.

Yhdessä eläminen on paikoitellen vaikuttanut liiankin helpolta, olemme kumpikin liikkuvaa sorttia: olen itse koulutukseltani musiikkiteknologi, mutta tällä hetkellä kolmivuorotyössä Vuosaaren satamassa ja musiikkiharrastukseni vie lähes kaiken vapaa-aikani, eikä Kiirankaan aikataulut ole kovin säännöllisiä, joten emme ehdi roikkumaan toistemme kaulassa. Yhdessä vietetty aika on siis todellista laatuaikaa. Soittimet ja soittaminen ovat joka päivä jollain tavalla keskustelunaiheena ja näin on hyvä, mielenkiintoisia asioita kun ovat. Olemme kumpikin onnellisessa asemassa siinä, että voimme harjoittaa soittotaitojamme koulussa harjoitusluokassa tai bändimme harjoittelutiloissa, harvoin siis altistumme toistemme harjoittelulle. Yhteistä ”työaikaa” on Begrim –yhtyeemme parissa vietetty aika. Hyvin menneiden harjoitteluiden tai konsertin jälkeen on mukava nähdä toinen hyvällä päällä.

Jari Irmasto

Huhkintaa ja ärrää vol.2

Hurmaava suvi on nyt takanapäin, olisi taas aika vetää vitsiä hatusta. Olen aina yhtä innoissani syksystä, tiedän sen varmasti ainakin siitä, että alan jo elokuussa nähdä unia musasta. Edessä on B-tutkinnon suorittaminen, ja kyllä mulle jykevä haaste kelpaa. Luvassa on rutosti hinkkaamista, mutta onneksi skolessa on ihan hauskaakin, vaksin sekoilu on ainakin ihan hillitöntä!

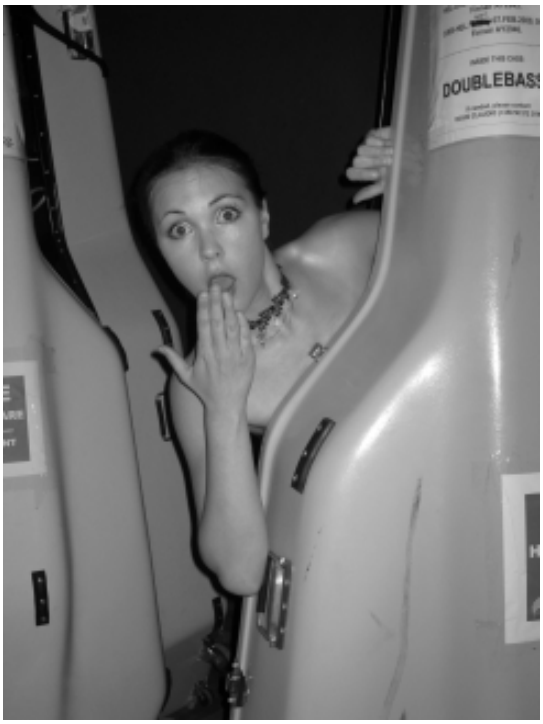

Tuttujakin näkee pitkästä aikaa. Tänään näin jo aina yhtä mallikkaan Panun ja Lassinkin ohimennen kadulla. Yksi onnekas soittelee Porissa, täytyy siis lähettää Arskalle terkkuja! Itse kun harrastan kuorolaulantaa, niin kiinnostaisi tietää millaisia Porin altot ovat. Ja oho, kukas siitä singahti äsken ohi… tuttu oli. Aapo teki miehen työn ja meni juhannuksena naimisiin, se on varmasti aiheuttanut paljon päähieraisuja, mutta mies on selvästi hyvin onnellinen. Henkka kävi Kampissa soittamassa Bachia ja tienasi aika paljonkin rahaa lyhyessä ajassa, eikä naista onneksi yritetty ryöstää, vaikka siinä jokunen hatunvilkaisija kävikin kääntymässä.

Ja sitten treenaamaan. Hyvinhän nämä harjoitelmat sujuu… eikun ai saamari, nyt tappi osui hermoon! Höh. Lemput tyhmille tersseille vaan, menen orkkaharjoituksiin. Siellä jo näkyy vaskien kurvit, sellot on lommoisia kuten aina, ja muutamalla on pillikin valmiina kuonon alla. Tiesittekö muuten, että hirveästi kun puhaltaa, niin pilli muuttuu kuumaksi. Fysiikan peruslakeja. Mitä se kapukin siellä hälisee? Ai, joku pumppasi, en kai se ollut minä…? Ei, onneksi se olikin jonkun muun kova pilkku. Mitäs ei piirtänyt sitä stemmaan ylös.

Syksyllä on paljon muutakin tekemistä kuin treenaaminen, itse ainakin ajattelin osallistua Ääni ja vimma –kisaan. Menestys on taattu. Ja tietty taas istuskellaan yömyöhään Urkissa. Sinne ei muuten kannata lähteä autolla, koska parkissa alkaa aina unettaa.

Kiira Siikavirta

TÄLTÄ NÄYTTIVÄT BASSONJOUSET KUN SOITIN LAINE OLI NUORI...

Baß-Bogen.

Modelle nach Wahl für Nr. 260—419

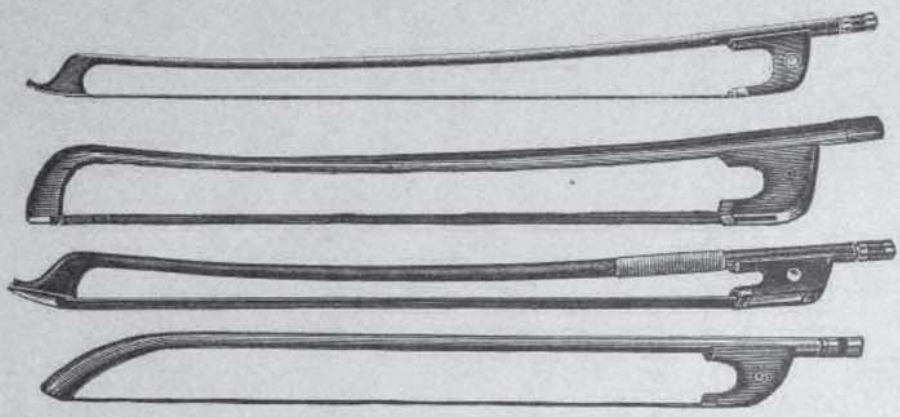

Butler- oder Leipziger Muster.

Deutsches Muster.

Bottesini- oder franz. Muster.

Dragonetti- oder engl. Muster.

Bei Bestellung ist mit anzugeben, welches Muster gewünscht wird.

Nr. 450.

Tartini-Muster oder Leipziger Modell mit langer Stange und Schraube.

Nr. 380.

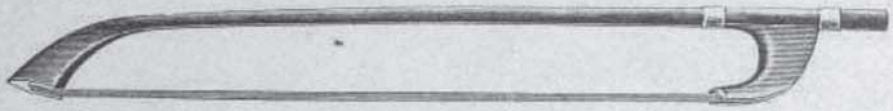

Dragonetti-Muster.

Woodwinds
...on myös jousisoitinliike
Pikkubassopaketit
(1/10, 1/8 & 1/4) alk. 1800 €
Unkarilainen 3/4 paketti 2250 €
Liikkeessämme aina tarjolla useita eri kokoisia bassoja, myös vanhoja soittimia
Runsas ja laadukas valikoima tarvikkeita:
jousia, kieliä, stakkeleita, kielenpitimiä, talloja, pinnapuita, otelautoja, viritysmekanismeja ym...
Woodwinds
Albertinkatu 17, 00120 Helsinki
p. 09 6812 150
fax. 09 6812 1555
matti.helin@woodwin.pp.fi
WWW.WOODWINDS.FI
Avoinna
Talvisin: TI – PE 10.00 – 17.00 LA 10.00 – 14.00
Kesäisin: MA – PE 10.00 – 17.00 LA SULJETTU